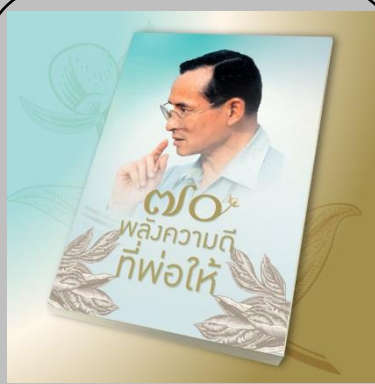

จดหมายข่าว โดนม

ปีที่ 23 ฉบับที่ 9 ประจำเดือน มิถุนายน 2564
ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม
E-mail : farmproduction@dpo.go.th

“.....เมื่อจะเริ่มงานสิ่งใด ก็ให้พยายาม
คิดพิจารณาให้เห็นจุดหมาย เห็น
สาระ และประโยชน์ที่แท้ของงานนั้น
อย่างแจ่มแจ้ง แล้วจึงลงมือกระทำด้วย
ความตั้งใจ มั่นใจ และด้วยความ
รับผิดชอบอย่างสูงให้งานดำเนินลุล่วง
ตลอดไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีให้บกร่อง
เสียหยา...”

พระบรมราชาบาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยมหิดล
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดีที่ 5 กรกฎาคม 2533

สาระ

บทคัดย่องานวิจัยภายในประเทศ	2
จำนวนโคนม อ.ส.ค.	2
การจัดการฟาร์ม	3
การจัดการด้านสุขภาพ	3
Dairy Activities News	4

นวัตกรรมและเทคโนโลยีโคนมไทยสู่ NEXT NORMAL

**โครงการ “อ.ส.ค. รักนม รักฟาร์ม
ยกระดับเป็นฟาร์มโคนมที่เลี้ยง”
สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนบน**

หลักสูตร

- 01 การป้องกันและรักษาโรคโคนมเบื้องต้น
- 02 สารพิษจากเชื้อราในอาหารวัวนม กับโรคหลายอวัยวะ
- 03 การปรับปรุงคุณภาพและการแปรรูปอาหารหมักในช่วงโรคระบาด
- 04 วัสดุการดูแลบำรุงรักษาเครื่องระดมในฟาร์มเกษตรกร
- 05 การจัดการด้านอาหารโคนมเพื่อให้น้ำนมดิบมีองค์ประกอบความมาตรฐานที่สูงขึ้น
- 06 การทำปุ๋ยมุขมสด
- 07 การติดตั้งกับแม่โค เพื่อสุขภาพที่ดี

SWOT การดำเนินงาน

O โอกาส

1. ในโครงการได้ใช้งาน Application Line “โครงการฟาร์มที่เลี้ยง” แอปพลิเคชันบนมือถือที่เชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเกษตรกรที่ทำงานกับฟาร์มโคนมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ในโครงการมีบริการ VDO และ Share บนแอปพลิเคชัน Line เพื่อให้บริการของสาขาของโครงการบนมือถือทางมือถือ

จุดแข็ง

1. มีภาคีที่มีความชำนาญในแง่เวลาที่สุด รวมถึงสามารถเข้าถึงด้านวิชาการเกษตรอย่างได้
2. มีความคิดริเริ่มและนวัตกรรมที่จะนำไปปรับปรุงฟาร์มโคนมของเกษตรกรและฟาร์มโคนมภายในอนาคต
3. เกษตรกรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงตามวัตถุประสงค์

จุดอ่อน

เกษตรกรเกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงานในช่วงเช้า ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ และในช่วงบ่ายเกษตรกรมีการก็อดลงกลับไปทำงานในฟาร์ม ทำให้มีช่วงเวลาที่ค่อนข้างน้อยในการบรรยาย

อุปสรรค

1. เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นเกษตรกรที่ค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นต้องมีวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านฟาร์มโคนมที่เลี้ยงมาช่วยสนับสนุน
2. บางเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคโคนมและสุขภาพโคนมไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคโคนมและสุขภาพโคนม

รายงานการดำเนินงาน
โครงการ อ.ส.ค. ยกระดับเป็นฟาร์มโคนมที่เลี้ยง

การจัดการฟาร์ม

โรงเรียนโคนมและการจัดการ(ต่อ)

5. พื้นที่สำหรับใช้งานเฉพาะด้าน

พื้นที่สำหรับใช้งานเฉพาะด้าน หมายถึงพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ตามที่เสนอโดย McFarland(1992) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 พื้นที่สำหรับผสมเทียมและรักษาตัวควา หมายถึงบริเวณสำหรับผสมเทียม ฉีดวัคซีน ฉีดยา และตัดแต่งกีบ เป็นต้น พื้นที่สำหรับรักษาตัวควาควารออยู่ทางออกของโรงรีดนม และความีช่องขนาดความกว้าง x ความยาว x ความสูง เท่ากับ 0.8 x 2.2 x 1.2 เมตร สำหรับบังคับโค จำนวน 1 แถวของโรงรีดนม หรือ 1 ช่องแต่แม่โครีดนม 15 ถึง 20 ตัว

5.2 พื้นที่สำหรับพักโคป่วย หมายถึงบริเวณสำหรับพักโคป่วย ฟาร์มโคนมที่มีการจัดการฟาร์มที่ดีจะมีโคนมป่วยไม่เกินร้อยละ 5 ของฝูงโคนม พื้นที่สำหรับพักโคป่วยควรเป็นพื้นดินอัดแน่นหรือพื้นทรายและควารออยู่ใกล้โรงรีดนม คอกโคป่วยความีขนาดความกว้าง x ความยาว เท่ากับ 3 x 4 เมตร สำหรับพักโคป่วย 2 ตัว

5.3 พื้นที่สำหรับเตรียมคลอด ควรมีขนาดความกว้าง x ความยาว ไม่น้อยกว่า 3 x 3 เมตร และ ควรมี 1 คอกคลอดต่อแม่โครีดนม 10 ตัว

5.4 พื้นที่สำหรับขึ้นโค หมายถึง บริเวณสำหรับเทียบรถให้โคขึ้น-ลง เป็นพื้นที่ที่สร้างลาดเอียงสูงจากระดับพื้นดินประมาณ 1 เมตร และยาวประมาณ 3 เมตร สำหรับให้โคนมเดินขึ้น-ลงจากรถ เมื่อมีการซื้อหรือขายหรือเคลื่อนย้ายโคนำเข้าออกฟาร์ม

5.5 พื้นที่สำหรับกักโค กอนนำโคเข้าและออกฟาร์มกรณีที่มีการซื้อหรือขายหรือเคลื่อนย้ายโคนมเข้า-ออกฟาร์ม ทั้งนี้เพื่อควบคุมการนำเข้า-ออกของเชื้อโรคหรือแมลงพาหะนำโรค

5.6 พื้นที่สำหรับกำจัดเชื้อโรคบริเวณทางเข้า-ออกฟาร์ม ต้องมีพื้นที่สำหรับเปรมหรือพ่นยาฆ่าเชื้อก่อนเข้า-ออกฟาร์ม พื้นที่สำหรับเปลี่ยนชุดหรือเสื้อผ้าสำหรับคนเข้า-ออกฟาร์มหรืออย่างน้อยควรมีที่จุ่มเท้าสำหรับฆ่าเชื้อก่อนเข้า-ออกฟาร์ม

6. พื้นที่บริการสำหรับคนงาน

พื้นที่สำหรับบริการ หมายถึงบริเวณที่อำนวยความสะดวกสำหรับการทำงานของแรงงาน และเครื่องมืออุปกรณ์ พื้นที่สำหรับบริการควรเป็นเส้นตรง มีมุมน้อย มีขนาดความกว้างเหมาะสม มีประตูกว้างปิด-เปิดสะดวก และ ไม่ขัดขวางการทำงานและโคเดินเข้า-ออกได้สะดวก

การจัดการ : ด้านสุขภาพ

ฮอร์โมนการสืบพันธุ์ (Endocrinology of Reproducttion) (ต่อ)

การวัดระดับฮอร์โมน(Hormone assays)

ในปัจจุบันมีเทคนิคในการตรวจฮอร์โมนได้ทั้งชนิดและระดับความเข้มข้น ได้ถูกต้องแม่นยำและตรวจวัดฮอร์โมน ได้หลายชนิด เทคนิคการตรวจเช่น

การตรวจฮอร์โมนโดยวิธีไบโอเอสเสส(bioassays) เป็นวิธีที่ใช้ตรวจฮอร์โมน ได้ทุกชนิดโดยการฉีดฮอร์โมนให้ตัวสัตว์เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง และวัดการตอบสนองทางชีววิทยา (biologic response)

การตรวจโดยวิธีอิมมูโนเอสเสส (immunologic assays) การตรวจโดยวิธีเรดิโออิมมูโนเอสเสส (radioimmuno assays; RIAs) ในปัจจุบันได้รับความนิยมมาก ด้วยสามารถตรวจได้ในเวลาที่รวมเร็ว ตรวจได้จำนวนหลายตัวอย่างพร้อมกัน โดยใช้ตัวอย่างที่ตรวจเพียงปริมาณที่เล็กน้อย และสามารถวัดระดับฮอร์โมนในระดับความเข้มข้นที่ต่ำๆ ได้ โดยมีหลักการคือ การมีฮอร์โมนที่ต้องการตรวจให้จับกับสารกัมมันตรังสี (labeled radioactive hormone; H*) และมีฮอร์โมนที่ไม่ได้จับกับสารกัมมันตรังสี (unlabeled antigen or hormone) แล้วให้มีการแย่งจับกับแอนติบอดีในเวลาที่กำหนด (antibody-binding sites; Ab) การพัฒนาเทคนิคการตรวจฮอร์โมนที่มีประสิทธิภาพนี้ ทำให้การศึกษาค้นคว้าการทำงานของฮอร์โมนและสารเคมีที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทำได้มากขึ้น และสามารถอธิบายการทำงานการควบคุมระดับเซลล์ได้ชัดเจน

ฮอร์โมนหลักของระบบสืบพันธุ์แยกตามแหล่งที่สร้าง

สมองส่วนไฮโปทาลามัส(Hypothalamus)

สมองส่วนไฮโปทาลามัสเป็นส่วนที่เล็กมากในสมอง มีส่วนสน การควบคุมต่อมพิทูอิทารี (pituitary gland) โดยการหลั่งฮอร์โมน จีเอ็นเออาร์เอช หรือเรียกได้อีกชื่อคือลูทีไนซิงฮอร์โมนริลีสซิงฮอร์โมน (luteinizing hormone releasing hormone; LHRH) ผ่านทางเส้นเลือดในไฮโปไฟซิลพอร์ทอลซิสเต็ม และฮอร์โมนนี้ได้ถูกสังเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในการจัดการระบบการสืบพันธุ์ ซึ่งได้ถูกนำมาใช้นานกว่า 30 ปีแล้ว การฉีดฮอร์โมนจีเอ็นเออาร์เอชเพียงครั้งเดียวสามารถกระตุ้นการหลั่งของฮอร์โมนแอลเอชและเอชเอฟเอชเอชได้ ซึ่งผลการตอบสนองอาจต่างกันไปขึ้นอยู่กับว่าให้ฮอร์โมนจีเอ็นเออาร์เอช ในระยะใดของวงรอบการเป็นสัดและให้ในขนาดเท่าใด นอกจากนี้สมองส่วนไฮโปทาลามัสยังหลั่งฮอร์โมนไรโรโทรฟิน ริลีสซิงฮอร์โมน (thyrotrophin releasing hormone; TRH) ซึ่งเป็นสารโปรตีนที่กระตุ้นการหลั่งฮอร์โมนไทรอยด์สติมูเลติงฮอร์โมน (thyroid stimulating hormone; TSH) และฮอร์โมนโปรแลคติน (prolactin) จากสมองส่วนพิทูอิทารีส่วนหน้า ต่อมาพบสารพีไอเอพี (prolactin inhibiting factor; PIF) ซึ่งเป็นสารโดปามีน (dopamine) ที่ในบางรายงานกล่าวว่าสารพีไอเอพี (PIF) นี้เป็นส่วนหนึ่งของสารตั้งต้นของฮอร์โมนจีเอ็นเออาร์เอช

Dairy Activities News

วันที่ 15 ธันวาคม 2563 นายสุชาติ จริยาเลิศศักดิ์ รองผู้อำนวยการ ทำการแทนผู้อำนวยการ อ.ส.ค. ได้มอบหมายให้ นายวุฒิชัย จันทเพชร หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม พร้อมด้วยนายนวนน จันทรประสาร หัวหน้ากองงานฟาร์ม และนายชัยณรงค์ บุหงางษ์ หัวหน้าแผนกอาหารโคนม ติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับคราดหญ้าและม้วนอัดหญ้าแห้ง เพื่อใช้สำรองเป็นอาหารสัตว์ ในช่วงหน้าแล้งแก่โคนมในฟาร์มของ อ.ส.ค. ณ แปลงหญ้าหมายเลข 3 และหมายเลข 8 สำนักงาน อ.ส.ค. มวกเหล็ก จ.สระบุรี

วันที่ 15 มกราคม 2564 นายวุฒิชัย จันทเพชร หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม มอบหมายให้ นายสุวัฒน์ พวงแก้ว แผนกฟาร์มอินทรีย์ เป็นวิทยากรในรายวิชา ง 30208 การเลี้ยงโคนม หัวข้อ การเลี้ยงดูโคนมและการทำพันธุ์ประวัติโคนม ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา จำนวน 19 คน ในโครงการส่งเสริมความรู้ด้านการเลี้ยงโคนมในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Google Meet ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ณ ห้องประชุมเล็ก ศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์ก อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

